EVROPSKÝ PARLAMENT 2014 - 2019

Dokument ze zasedání

16.9.2014 B8-0130/2014

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

v souladu s čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

o situaci v Iráku a Sýrii a ofenzívě organizace ISIS
(2014/2843(RSP))

Javier Couso Permuy, Pablo Iglesias, Younous Omarjee, Marina Albiol Guzmán, Paloma López, Miloslav Ransdorf, Sabine Lösing, Fabio De Masi, Helmut Scholz, Kostas Chrysogonos, Sofia Sakorafa, Georgios Katrougkalos, Martina Michels, Marisa Matias
za skupinu GUE/NGL

B8-0130/2014

Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Iráku a Sýrii a ofenzívě organizace ISIS (2014/2843(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 2118 ze dne 27. září 2013 o Blízkém východě (S/RES/2118 (2013)),

– s ohledem na svá usnesení ze dne 17. července 2014[1] a ze dne 27. února 2014 o situaci v Iráku[2],

– ohledem na své usnesení ze dne 14. března 2013 o Iráku, tíživé situaci menšin, včetně iráckých Turkmenů[3],

– s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2014[4] o Sýrii, situaci některých zranitelných komunit,

– s ohledem na svá usnesení ze dne 6. února 2014[5] a ze dne 12. září 2014 o situaci v Sýrii[6],

– s ohledem na svá předchozí usnesení o situaci v Iráku a Sýrii po vypuknutí sektářského násilí,

– s ohledem na závěry Evropské rady ze dne 20. prosince 2013 a ze dne 30. srpna 2011,

– s ohledem na závěry Rady o Sýrii ze dne 20. ledna 2014 a 14. dubna 2014,

– s ohledem na závěry ze zasedání Rady týkající se Iráku ze dnů 15. srpna 2014 a 23. června 2014 a z února 2014,

– s ohledem na Chartu OSN,

– s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,

– s ohledem na ženevské úmluvy o uprchlících,

– s ohledem na prohlášení Rady bezpečnosti OSN ze dne 14. září 2014, v nichž odsoudila „hanebnou“ vraždu britského humanitárního pracovníka spáchanou islámskými radikály,

[1] Přijaté texty, P8_TA(2014)0011.
[2] Přijaté texty, P7_TA(2014)0171.
[3] Přijaté texty, P7_TA(2013)0101.
[4] Přijaté texty, P7_TA(2014)0461.
[5] Přijaté texty, P7_TA(2014)0099.
[6] Přijaté texty, P7_TA(2013)0378.

– s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

A. vzhledem k tomu, že dne 29. června 2014 organizace IS vyhlásila „chalifát“ nebo „islámský stát“ na územích, které kontroluje v Iráku a Sýrii, vzhledem k tomu, že její vůdce Abdú Bakr al Bagdádí byl prohlášen chalífou; vzhledem k tomu, že organizace IS nyní kontroluje rozsáhlé části Iráku a Sýrie, přičemž disponuje 30 000 bojovníky a hodlá dále rozšiřovat území „chalifátu“ na celou oblast;

B. vzhledem k tomu, že podle OSN v průběhu tří let konfliktu mezi vládou a opozičními skupinami zahynulo více než 191 000 osob; vzhledem k tomu, že v „opoziční nebo povstalecké skupiny“, včetně skupin, jako je IS (Islámský stát) nebo Džabhát al-Núsra, představují složitou směsici ozbrojených skupin, včetně džihádistických frakcí;

C. vzhledem k tomu, že ze všech těchto skupin má IS k dispozici největší hospodářské zdroje, neboť si zajistil značné zdroje příjmů přepadáním bank a podniků na územích, které kontroluje, přičemž zabral významná ropná pole v Sýrii, a získává také finanční podporu od dárců, především ze Saudské Arábie, Kataru, Kuvajtu a Spojených arabských emirátů;

D. vzhledem k tomu, že dezintegrace hranic mezi Irákem a Sýrií, kterou způsobil konflikt v obou zemích, umožnil organizaci IS, aby posílila své postavení v těchto zemích; vzhledem k tomu, že části rozčarovaného sunnitského obyvatelstva v Iráku IS tolerují, či dokonce podporují;

E. vzhledem k tomu, že podle Úřadu pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA) prchlo před boji v Sýrii 2,9 milionu osob do zahraničí; vzhledem k tomu, že došlo k vnitřnímu vysídlení 1,2 milionu obyvatel Iráku; vzhledem k tomu, že 10,8 milionu Syřanů potřebuje humanitární pomoc a 1 milion Iráčanů žije v uprchlických táborech nebo je jim poskytováno nouzové zásobování; vzhledem k tomu, že nástup organizace IS způsobil humanitární krizi, konkrétně v podobě masového vysídlování civilního obyvatelstva;

F. vzhledem k tomu, že podle odhadů válčí v těchto ozbrojených skupinách přes 10 000 cizinců; vzhledem k tomu, že skutečnost, že mnozí z nich jsou občany EU, znepokojila západní vlády, které zvažují přísné tresty pro tyto osoby; vzhledem k tomu, že mezi džihádisty je několik tisíců státních příslušníků členských států, například Spojeného království či Belgie; vzhledem k tomu, že hrozba, že se konflikt rozšíří v celém regionu i mimo něj přerůstá v děsivou realitu;

G. vzhledem k tomu, že Katar a Saúdská Arábie poskytly sunnitským rebelům zbraně a Turecko umožnilo sunnitským bojovníkům, včetně džihádistů z al-Káidy a IS, aby překračovali jeho hranice do Sýrie;

H. vzhledem k tomu, že dne 10. června 2014, tedy šest měsíců po dobytí města Fallúdža, bojovníci z ISIS zahájili velkou ofenzívu v severním Iráku a zabrali Mosul, druhé největší město v zemi, za pouhé dva dny poté, co 30 000 vojáků složilo své zbraně a uprchlo; vzhledem k tomu, že se džihádistům podařilo za podpory příslušníků sunnitských arabských kmenů a dalších ozbrojených skupin postoupit na jih, přičemž dobyli řadu měst, vojenských základen a ropných rafinérií, než se je podařilo zastavit

nedaleko od Bagdádu;

I. vzhledem k tomu, že prezident irácké autonomní kurdské oblasti Masúd Barzání požádal regionální parlament, aby připravil půdu pro referendum o nezávislosti;

J. vzhledem k tomu, že se dne 2. srpna 2014 podařilo bojovníkům IS postoupit dále na území severního Iráku, když porazili kurdské ozbrojené milice (pešmarga), které se přesunuly na území opuštěná iráckou armádou; vzhledem k tomu, že bylo dobyto město Sindžár a byla rovněž obsazena strategicky důležitá mosulská přehrada, která zajišťuje dodávky vody a elektřiny pro velkou část Iráku, a bojovníci IS se přiblížili na 40 km od Irbilu, hlavního města iráckého Kurdistánu;

K. vzhledem k tomu, že kvůli této operaci prchly ze svých domovů desítky tisíc osob, především příslušníků náboženských menšin; vzhledem k tomu, že bylo zabito mnoho jezídů a asi 50 000 z nich uvázlo ve velmi krutých podmínkách na hoře Sindžár bez vody a potravin;

L. vzhledem k tomu, že dne 11. srpna 2014 byl šíitský místopředseda iráckého Parlamentu Hajdar Abádí požádán, aby vytvořil novou vládu, v níž budou zastoupeni vůdci ze všech náboženských, etnických a politických frakcí; vzhledem k tomu, že Núrí Málikí tento krok nejdříve odmítl, nicméně nakonec souhlasil s tím, že odstoupí; vzhledem k tomu, že kmenoví šejkové a duchovní nabídli Abádímu podmíněnou podporu;

M. vzhledem k tomu, že dne 13. srpna 2014 bojovníci z IS zahájili ofenzívu v severozápadní Sýrii, přičemž dobyli několik vesnic a podařilo se jim postoupit na 50 km od předměstí města Aleppo kontrolovaného opozicí a dostali se do těsné blízkosti hlavních pozic rebelů s přístupem na turecké hranice;

N. vzhledem k tomu, že dne 18. srpna irácké jednotky a pešmargští bojovníci dobyli zpět mosulskou přehradu;

O. vzhledem k tomu, že dne 20. srpna 2014 organizace IS zveřejnila videozáznam vraždy Jamese Foleyho, amerického novináře, který byl v roce 2012 unesen v severní Sýrii; vzhledem k tomu, že se má za to, že tato skupina zadržuje dalších 20 zahraničních rukojmích;

P. vzhledem k tomu, že dne 13. září 2014 IS zveřejnil videozáznam, na němž bylo zachyceno podřezání rukojmího ze Spojeného království, humanitárního pracovníka Davida Hainese; vzhledem k tomu, že vyhrožuje zabitím druhého britského občana Alana Henninga;

Q. vzhledem k tomu, že OSN organizaci IS obviňuje z páchání „masových zvěrstev“ a „válečných zločinů“; vzhledem k tomu, že tato organizace byla rovněž obviněna lidskoprávními organizacemi z etnických čistek páchaných v severním Iráku a namířených proti menšinám;

R. vzhledem k tomu, že USA v posledních týdnech zahájily letecké útoky na IS v Iráku; vzhledem k tomu, že podporu plánu na boj proti extremistickým skupinám, v jehož čele stojí USA, zvažuje téměř 40 zemí, mezi nimiž je i 10 arabských států; vzhledem tomu,

že americký prezident Barak Obama potvrdil, že Spojené státy zahájily dlouhodobou strategii, jejímž cílem je „porážka organizace Islámský stát“; vzhledem k tomu, že Austrálie oznámila, že do regionu vyšle ještě před zahájením možných bojových operací proti bojovníkům z IS 600 vojáků;

S. vzhledem k tomu, že dne 12. září 2014 podepsala Svobodná syrská armáda s organizací IS dohodu o „neútočení“, na jejímž základě budou „obě strany dodržovat příměří do doby, než bude nalezeno konečné řešení, přičemž obě přislíbily, že na sebe nebudou útočit, neboť za úhlavního nepřítele považují obě strany Asadův režim (hanlivě označovaný jako režim „Nussayri“)“´;

T. vzhledem k tomu, že křesťané, kteří žijí na územích kontrolovaných organizací IS, mají tři možnosti: konvertovat k islámu, zaplatit náboženskou daň nebo zemřít; vzhledem k tomu, že od americké invaze do Iráku v roce 2003 opustila údajně Irák polovina křesťanů;

U. vzhledem k tomu, že se velká část z více než půl milionu registrovaných palestinských uprchlíků v Sýrii stala uprchlíky již podruhé, neboť museli prchnout z uprchlických táborů a měst v Sýrii v důsledku toho, že ozbrojené skupiny zabraly a okupovaly tábory, čímž došlo k narušení neutrality uprchlíků;

V. vzhledem k tomu, že dne 15. září hostila Francie konferenci diplomatů z asi 20 zemí, jejímž tématem byla bezpečnostní situaci v Iráku; vzhledem k tomu, že se tato konference konala před zasedáním Rady bezpečnosti OSN a schůzí hlav států v rámci Valného shromáždění OSN, které se konaly později v průběhu měsíce září;

1. jednoznačně odsuzuje útoky páchané tzv. Islámským státem proti obyvatelům Iráku a Sýrie a těmto státům, v rámci nichž jsou prováděny hromadné popravy, dochází k ničení a je pácháno násilí na civilním obyvatelstvu; vyjadřuje nejhlubší spoluúčast a soustrast rodinám obětí; vyzývá k okamžitému, bezpečnému a nepodmíněnému propuštění všech rukojmích, které tato teroristická skupina zadržuje;

2. varuje před rizikem vypuknutí náboženské války; zdůrazňuje nicméně, že čelní muslimští představitelé jako muftí Egypta a přední muslimové ve Spojeném království odmítají IS s tím, že nemá nic společného ani s islámem, ani se státem, a zavrhují jej a jeho akce považují za porušení zásad islámu a hrozbu pro islám a muslimy na celém světě;

3. vyjadřuje hluboký nesouhlas s násilím páchaným IS, důrazně odsuzuje násilí, jehož následkem bylo zraněno a zabito velké množství civilních obyvatel, a také vysoký počet vysídlených osob; požaduje, aby osoby, které se dopustily porušení lidských práv nebo mezinárodního humanitárního práva, byly povolány k odpovědnosti;

4. požaduje, aby se konala mezinárodní mírová konference, na níž by se sešli regionální aktéři, jako je Írán, aby podpořili politické řešení tohoto konfliktu;

5. vyjadřuje silný nesouhlas s jakoukoli externí vojenskou intervencí v Sýrii; zdůrazňuje nicméně, že je třeba, aby se všechny strany zapojily do mírového a politického dialogu; vyzývá všechny strany, aby uzavřely okamžité příměří a ukončily boje, což je podmínka

pro inkluzivní politický dialog, díky němuž by bylo možné zahájit proces usmíření a napomoci obnovit stabilitu v této zemi;

6. vyjadřuje plnou podporu politickému řešení konfliktu v Sýrii, které zabezpečí jednotu, územní celistvost, svrchovanost a nezávislost této země a zajistí, aby byla dodržována lidská práva a základní svobody všech Syřanů, bez ohledu na jejich etnický nebo náboženský původ; zdůrazňuje skutečnost, že neexistuje žádné vojenské řešení tohoto konfliktu, a vyzývá k okamžitému uzavření příměří a ukončení zabíjení; vyjadřuje hluboký zármutek nad obrovskými ztrátami na životech a utrpením způsobeným civilnímu obyvatelstvu;

7. naléhavě vyzývá syrskou vládu, Syrskou národní koalici, veškeré zúčastněné strany a stálé členy Rady bezpečnosti OSN, aby v rámci nového kola jednání na konferenci v Ženevě usilovali o dosažení pokroku;

8. vyzývá zahraniční aktéry, aby zastavili veškerý vývoz zbraní a jejich dodávky do tohoto regionu; vyzývá především tyto státy a západní země, aby přestaly s financováním veškerých ozbrojených skupin, především pak aby nenakupovaly ropu z ropných polí kontrolovaných IS, která je převážena nákladními automobily přes Turecko;

9. trvá na tom, aby všechny zúčastněné země zastavily veškerou formu pomoci poskytovanou ozbrojeným skupinám bojujícím v Sýrii a vyvíjely na skupiny, s nimiž jsou ve spojení, tlak, aby stáhly své bojovníky ze zahraničí a zabránilo se tak dalšímu šíření konfliktu do dalších zemí;

10. trvá na tom, že další osud Sýrie musí mít pevně v rukou obyvatelé Sýrie; vyjadřuje podporu politickému řešení konfliktu, na němž se dohodnou obyvatelé Sýrie bez jakýchkoli vnějších zásahů a které umožní inkluzivní národní dialog zaměřený na účinné řešení legitimních očekávání a obav Syřanů týkajících politických a demokratických změn; vyzývá mezinárodní společenství, aby podpořilo vnitřní řešení a hlavní úlohu Sýrie v tomto procesu;

11. je přesvědčen, že invaze do Iráku a zahraniční zásahy do vnitřních záležitostí Sýrie vytvořily živnou půdu pro vznik a rozmach organizace IS; odsuzuje úlohu, kterou sehrály především Spojené státy, členské státy, Saúdská Arábie, Katar a Turecko;

12. zdůrazňuje, že tento konflikt se dále vyostřil díky obchodu se zbraněmi a dodávkám zbraní, ale i nesmrtonosného vybavení; vyzývá veškeré zúčastněné země, aby ukončily veškerou formu přímé pomoci ozbrojeným skupinám;

13. podporuje Irák, Sýrii i kurské bojovníky v jejich boji proti teroristické organizaci IS; zdůrazňuje skutečnost, že bezpečnostní reakci musí doprovázet udržitelné politické řešení, do nějž budou zapojeny v jednotlivých případech veškeré složky společnosti a které bude reagovat na jejich legitimní požadavky;

14. zdůrazňuje to, že v boji proti IS musí být dodržována lidská práva a mezinárodní humanitární právo; vyzývá vlády Iráku a Sýrie, aby přijaly nezbytná opatření s cílem zajistit bezpečí a ochranu obyvatel jejich zemí;

15. vyjadřuje hluboké obavy v souvislosti s humanitární krizí v Iráku a Sýrii, které dále organizace IS zhoršuje, neboť nutí stovky tisíc uprchlíků, aby opouštěli své domovy; vyzývá Radu, Komisi a vysokou představitelku, aby poskytly veškeré nezbytné finanční a lidské zdroje, které jsou k dispozici, na pomoc uprchlíkům; zdůrazňuje, že je třeba vysídleným osobám poskytnout odpovídající humanitární pomoc;

16. vyzývá EU, aby zvýšila mezinárodní podporu a pomoc pro vnitřně vysídlené uprchlíky i pro osoby odcházející do sousedních zemí; poukazuje na rostoucí počet uprchlíků, kteří riskují své životy na otevřených plavidlech při pokusech o útěk do Evropy, a vyzývá, aby jim byl poskytnut azyl a nabídnuta pomoc;

17. je hluboce znepokojen současnou hospodářskou a politickou situací v Iráku, která dále zhoršuje nejisté životní podmínky obyvatelstva; opakuje svůj závazek k zachování svrchovanosti, nezávislosti a územní celistvosti Iráku; připomíná svou podporu nezcizitelnému právu občanů na přístup ke zdrojům jejich země a na jejich kontrolu;

18. varuje před roztříštěním Iráku na tři různé oblasti na základě náboženského vyznání či etnického původu, což by znemožnilo existenci Iráku jakožto národního a demokratického projektu, v němž spolu žijí různé náboženské skupiny;

19. domnívá se, že teroristické praktiky islámských radikálů jsou využívány jako nástroj k oslabení zemí na Blízkém východě a k popření existence jakéhokoli silného státu, který by mohl využívat příjmy ze své ropy pro vlastní hospodářský a společenských rozvoj;

20. vyzývá k tomu, aby se pod záštitou OSN a sousedních zemí z tohoto regionu konala mezinárodní konference, která by umožnila zastoupení všech různých skupin irácké společnosti a podpořila by vytvoření jednotné vlády, která by byla schopna ukončit v této zemi veškeré sektářské a násilné politiky;

21. odsuzuje údajné selektivní letecké útoky za využití bezpilotních letounů a vstup cizích jednotek na tato území; odsuzuje pokus organizace NATO o nahrazení úkolů, které slouží k uklidnění situace a stabilizaci a jež lze provádět pouze na základě širokého konsensu v rámci Valného shromáždění OSN;

22. je přesvědčen, že jedinou cestou, jak zabránit rozmachu organizace IS do dalších zemí a dalšímu utrpení obyvatelstva, je respektovat nezávislost a svrchovanost států, jako je Irák, Sýrie a Libye;

23. vyzývá Radu EU, aby převzala iniciativu ve věci uspořádání mezinárodní konference o zákazu a ekologické likvidaci celosvětového arzenálu zbraní hromadného ničení – jaderných, chemických a bakteriologických;

24. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení předsedovi Evropské rady, předsedovi Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsedkyni Komise, vedoucí delegace EU v Iráku, předsedům parlamentů členských států, vládě a zákonodárnému sboru Irácké republiky, vládě a parlamentu Syrské arabské republiky, generálnímu tajemníkovi Unie pro Středomoří a Lize arabských států.